

Een sterke universiteit in een sterke regio

Limburg beleeft vandaag een economische renaissance. De werkloosheid daalt, bedrijven zetten exportrecords neer, méér mensen starten een eigen zaak... Maar: die renaissance is niet duurzaam (ondanks de vele inspanningen die al geleverd zijn). Het economische en maatschappelijke weefsel in deze regio blijft broos voor toekomstige schokken en omwentelingen. Kijk alleen al maar naar enkele onrustwekkende tendensen als:

- ❖ de **hersenvlucht** van vooral jonge *high-potentials* uit Limburg;
- ❖ de hardnekkige **onderparticipatie** van Limburgse jongeren aan hoger onderwijs;
- ❖ de **stilgevallen democratisering** in ons land (met een zwakke instroom van vooral kinderen van laaggeschoolde ouders);
- ❖ de structurele **onderfinanciering** van het Limburgse hoger onderwijs;
- ❖ de steeds **groeibende onderwijskloof** tussen 'kansrijke' en 'kansarme' jongeren.

ONZE GEMEENSCHAPPELIJKE UITDAGING

Onze uitdaging voor de toekomst als regio is glashelder.

- ▶ We moeten ervoor zorgen dat (lokale) bedrijven zich staande kunnen houden; kunnen (blijven) groeien; kiezen voor Limburg als vestigingsplaats; en kunnen innoveren in een wereld van toenemende concurrentie en disruptie.
- ▶ We moeten vermijden dat *braindrain* en vergrijzing elkaar zó versterken dat de regio langzaam maar zeker ontvolkt – met alle economische en sociale ontwrichting van dien.
- ▶ We moeten de welvaart in Limburg zó bestendigen en vergroten dat we kunnen bijbenen met de andere provincies – wat ook Vlaanderen verder zal versterken.
- ▶ We moeten komaf maken met ongelijke onderwijskansen die jonge mensen afsnijden van mogelijkheden – om zo frustraties en vervreemding tegen te gaan en de vitaliteit van onze democratische samenleving te vrijwaren.

Als we hierin slagen, zal de verdere ontwikkeling van Limburg ook *duurzaam* zijn.

ONS ANTWOORD

In het aangaan van die uitdaging kampt Limburg met extra handicaps. Haar perifere ligging is er één van: Limburg ligt buiten het industriële, financiële en politieke epicentrum van het land, de Vlaamse Ruit. Bovendien heeft deze regio geen 'natuurlijke' aanjagers zoals een haven of grootstad. Een belangrijke trekker die ze wél had – de provinciale overheid – heeft zich voor een stuk (noodgedwongen) teruggetrokken. Zéker een regio die nog volop bezig is aan een inhaalbeweging, heeft krachtige motoren nodig om het sociale, economische en maatschappelijke weefsel te kunnen versterken.

Nu Limburg niet meer kan terugvallen op een actieve lokale overheid, *moet* UHasselt als *civic* universiteit dan ook **uitgroeien tot een sterkere motor**. Een motor die deze regio – samen met andere – wendbaarder maakt. Eén die de lokale bevolking en bedrijven ook *empowert* om hun eigen toekomst richting te geven en te vormen. Kortom: een motor van *duurzame* welvaart en welzijn.

UNIVERSITAIR OPLEIDINGSAANBOD VERSTERKEN

Sinds SALK is er consensus over de richting die Limburg sociaaleconomisch uit moet – en waar bijsturing dan wel versterking nodig is. Er werden destijds acht toekomstsectoren naar voren geschoven: *lifesciences* en zorginnovatie; bouwinnovatie; vrijetijdseconomie; logistiek en mobiliteit; *cleantech* en energie; maakindustrie; land- en tuinbouw; en de creatieve sector. In elk van die sectoren werden er nieuwe regionale innovatiesystemen (inclusief incubatoren) opgezet en bestaande versterkt.

Denk maar aan GreenVille (rond cleantech), EnergyVille (rond energie), Agropolis (rond land- en tuinbouw), BioVille (rond life sciences), THOR (rond maakindustrie) en Corda (rond ICT). In de afgelopen jaren is er een (*triple helix*)model gegroeid waarbij overheden, bedrijven, universiteit en hogescholen elkaars kennis en knowhow gebruiken.

Als UHasselt zullen we die innovatiesystemen van zuurstof blijven voorzien met onze afgestudeerden, onderzoekers en via onze infrastructuur én ons internationaal netwerk. Maar: als wij een sterkere *civic* universiteit willen worden en een krachtiger motor voor duurzame economische, culturele en maatschappelijke ontwikkeling, dan zullen we ons opleidingsaanbod ook moeten *verbreden*. Het huidige aanbod beperkt onze reikwijdte – zeker in het licht van alle uitdagingen die zich aandienen en van de noden die er zijn. Daarom wil UHasselt **in een tijdspanne van 10 jaar naar 12 nieuwe opleidingen, wat neerkomt op een groei naar 10.000 studenten.**

WELKE OPLEIDINGEN?

Voor die nieuwe opleidingen kijkt UHasselt om te beginnen naar dat netwerk van innovatiesystemen. Belangrijke aanjagers daar zijn namelijk de incubatoren van LRM, maar óók: het onderzoek en de opleidingen van de universiteit. Als wij innovatie binnen de door SALK vastgelegde toekomstsectoren mee willen versnellen en versterken, dan betekent dat dus deze zeven opleidingen:

- ❖ master biologie
- ❖ master materiomics (*chemie en fysica*)
- ❖ master geneeskunde
- ❖ master verpleeg- en vroedkunde
- ❖ master healthcare engineering
- ❖ bio-ingenieur
- ❖ burgerlijk ingenieur

Tegelijkertijd heeft UHasselt een sterkere 'humane' sokkel nodig. Instellingen en besturen verliezen immers in ijltempo aan slagkracht en legitimiteit. De diversiteit in onze samenleving groeit. Er is de impact van vergrijzing, digitalisering én ongelijkheid... Deze verschuivingen hertekenen onze maatschappij en onze manier van samenleven fundamenteel. Er zijn mensen nodig om over al die urgente *issues* te reflecteren, problemen/zwakke punten in kaart te brengen en mogelijke oplossingen aan te reiken. Daarom zijn de volgende vijf opleidingen nodig:

- ❖ bachelor sociale wetenschappen
- ❖ master sociologie
- ❖ master communicatiewetenschappen
- ❖ master bestuurskunde
- ❖ master opleidings- en onderwijswetenschappen

AANSLUITEN OP NODEN IN EN VAN DE REGIO

Deze opleidingen sluiten rechtstreeks aan op de noden in en uitdagingen van deze regio. Het zijn opleidingen die bestaande ecosystemen van innovatie kunnen versterken en die de complexe, maatschappelijke tendensen die hun klimhaak steeds harder in onze samenleving slaan, kunnen observeren en analyseren.

MENSELIJK KAPITAAL MAXIMAAL AANBOREN

Een aantrekkelijk opleidingsaanbod – in academisch, economisch, maatschappelijk én persoonlijk opzicht – zal *braindrain* van jonge mensen kunnen stoppen, of zelfs ombuigen. Het zal verkwisting van jong talent tegengaan. En dus: het zal deze regio verzekeren van een reservoir aan hoog-gekwalificeerd talent en potentiële starters. Alleen met goed opgeleide mensen (en hún talent, kennis en ideeën) zal deze regio sterker en wendbaarder worden en blijven – minder afhankelijk van conjuncturele grillen en maatschappelijke verschuivingen.

Maar: het onderwijsaanbod uitbreiden, is niet genoeg. We moeten er als UHasselt tegelijkertijd mee voor zorgen dat een véél bredere groep jongeren in de eerste plaats de nodige *kansen* krijgt om zich te ontwikkelen en te excelleren. Met het op te richten ankerinstituut *Inclusief en Excellent* verbindt UHasselt zich tot die (moeilijke) taak – via onderzoek, gerichte acties én samenwerking.

Dat is dé essentie van het groeiplan: het aanwezige potentieel aan menselijk kapitaal *maximaal* aanboren en inzetten. Dit is dé taak die UHasselt de komende decennia wil opnemen en die de leidraad zal vormen in haar onderwijs en onderzoek. Dit is hoe UHasselt haar toekomst ziet. Als een sterke universiteit in een sterke regio.

TE WEINIG LIMBURGSE JONGEREN STUDEREN VERDER

23,99%

Participatiegraad **LIMBURGSE
18-jarigen** aan universitair
onderwijs (2015-2016).

26,09%

Participatiegraad **18-jarigen REST VAN
VLAANDEREN** aan universitair onderwijs
(2015-2016).

JONGE BRAINS TREKKEN WEG UIT LIMBURG

Aantal 20-29-jarigen dat in 2015
wegtrok uit Limburg:

2.761

(+ 186 t.o.v. 2014)

Aantal 20-29-jarigen dat in 2015
naar Limburg kwam:

1.882

(- 178 t.o.v. 2014)

ONDERWIJSKLOOF TUSSEN KANSRIJK EN KANSARM GROEIT

Aantal % generatiestudenten aan UHasselt
dat slaagt voor eerste bachelor

47%

STUDENTEN MET HOOGGESCHOOLDE OUDERS

30%

STUDENTEN MET LAAGGESCHOOLDE OUDERS

20%

STUDENTEN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND

LIMBURGS HOGER ONDERWIJS WORDT ONDERGEFINANCIERD

€ 84,5 M

Het bedrag dat Limburg elk jaar **te weinig** ontvangt
van de Vlaamse Overheid voor hoger onderwijs.

€ 1.196

Een onderfinanciering
van 84,5 miljoen euro – dat is 1.196 euro
te weinig per Limburgse student per jaar.

DEMOCRATISERING HOGER ONDERWIJS VALT STIL

Evolutie van het aantal % **hoogopgeleide jongeren met laaggeschoolde ouders**

16%

JAREN '70

24%

JAREN '80

28%

JAREN '90

22%

2000-2010